І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA



УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5387

РІК LXXI. No. 74. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 18-го КВІТНЯ (APRIL) 1964 Ч. 74. VOL. LXXI.

ЕКОНОМІКА ЗРОСТАЄ, ЗБІЛЬШЕННЯ ЦІН ЗАЙВЕ — ТВЕРДИТЬ ПРЕЗИДЕНТ

Вашингтон. — На пресовій конференції 16-го квітня президент Джансон говорив про задовільний ріст економіки країни, але одночасно перестерігав промисловців, щоб не збільшували цін на товари, бо це спричинило б інфляцію, а обезцінення доляра було б гальмою для здорового росту економіки. Президент подав до відома, що в першій чверті цього року крайова продукція дійшла до рекордової суми — $608 500 000 000 в річному відношенні, це значить, що вона збільшилася на $8 500 000 000 в порівнянні з четвертою чвертю 1963-го року, дещо більше, як уряд передбачав в січні цього року. Крайова продукція, це вартість випродукованих товарів і виконаної праці; річне відношення дістаємо таким способом, що число з одного місяця множимо через 12. Президент вказував на те, що особисті прибутки американців в березні цього року становили $480 500 000 000 в річному відношенні, на $1 500-000 000 як в лютому, і на $25-000 000 000 більше в порівнянні з березнем 1963-го року. Президент вказав на той відрадний факт, що вдалося зменшити число безробітних бо відсоток безробітних в березні становив 5.4% всіх робітних сил країни, а в лютому він виносив 5.8. Бизнесмени збільшили свої прибутки, те саме сталося із світом праці, бо прибутки робітника значно збільшилися за демократичного уряду від 1961-го року. Треба ще додати до цього, що в тому часі не було більшої інфляції, так що всі збільшення є фактичні, а не паперові, коли одночасно відбувається обезцінювання валюти. Президент закликав і світ праці і працедавців до того, щоб не домагалися збільшення заробітної сили та щоб не підносили цін на товари, бо цим пошкодили б значно урядові до повного затруднення в країні, але без і нфляції. „Американські бизнесмени не потребують вищих цін, щоб запевнити собі розбудову бизнесів та прибутків" — твердив Президент. З інших справ Президент торкнув справу можливого страйку на залізницях, і закликав залізничників та власників залізничих компаній, щоб порозумілися без страйку, який був би ударом в економіку країни. Президент повідомив, що він встановив стипендії для здібних учнів гайскулів, які дістануть назву Президентового учня. Це відбуватиметься в травні в Білому Домі. Окрема комісія, яку очолює президент Університету ім. Джана Гопкінса д-р Мілтон Айзенгавер, вибиратиме найздібніших учнів з усіх стейтів — хлопця і дівчину. Під час паради в Білому Домі ті учні відзначені будуть окремою медалею, яка відзначатиме ту честь, що її здобули вибрані на Президентових учнів школярі.

ЗДА і Колюмбія порозумілися в справі нового каналу

Вашингтон. — Уряд ЗДА порозумівся з урядом Колюмбійської Республіки в справі можливости викопати новий канал, який сполучував би Атлянтик із Пацифіком, і який був би на рівні поверхні води в обидвох океанах, і додав би можливість перепливати кораблям без цілої системи шлюз, як це є в Панамському каналі. Президент повідомив на пресовій конференції 16-го квітня, що вже 17-го квітня 10 спеціялістів з Департаменту Оборони виїдуть до Колюмбії, щоб там разом із місцевими фахівцями та урядовцями дослідити можливість викопати новий канал. Президент додав, що потрібне порозуміння мають зробити з іншими державами, Панамою, Нікараґвою і Південним Мехіко, щоб дослідити, де найкраще було б місце на викопання нового каналу Атлантик - Пацифік. Новий канал потрібний на те, щоб мати вільний водний шлях на випадок, коли ворог міг би заблькувати теперішній Панамський канал.

4 посадники великих міст підтримують урядову програму боротьби проти вбогости

Вашингтон. — В окремій Палатній Підкомісії чотири посадники великих міст зізнавали в дні 16-го квітня в справі урядової програми поборювання вбогости в цій країні і вповні підтримали урядовий законопроєкт в цій справі. Ці посадники демократи це — Роберт Ф. Ваґнер із Ню Йорку, Ричард Дж. Дейлі із Шикаґо, Реймонд Р. Паркер із Ст. Луїсу та Джером П. Кевена із Дітройту. Всі вони не мали жадного застереження щодо урядового законопроєкту. Посадник Ваґнер казав, що тепер в Ню Йорку він видає майже більйон долярів річно на поборювання вбогости; коли ж ухвалений буде урядовий законопроєкт, то місто Ню Йорк ще краще зможе поборювати ту нужду, яка існує на терені цієї метрополії. Посадник республіканець із Сиракюз Вілліям Ф. Волш підтримував тільки деякі точки урядового проєкту і запропонував численні зміни інших точок.

Найменований Комітет в справі робітних сил країни

Вашингтон. — Президент Джансон 15-го квітня найменував окремий 11-членний Комітет, який має дбати про те, щоб в цій країні було доволі наукових робітних сил, потрібних в урядових аґенціях та в приватних промислових заведеннях, а при тому щоб було доволі професорів в академічних школах, щоб можна було вишколювати нових науковців. Цей Комітет очолює секретар праці Віллард Вірц, а крім того до нього належать ще секретарі оборони Роберт МекНамара, внутрішніх справ Стюарт Юдолл, торгівлі Лютер Годжес і рільництва Орвілл Фріман та ще деякі голови урядових аґенцій. Треба було зорганізувати цей Комітет, бо швидкий розвиток технології вимагає щораз більше високих фахівців в різних ділянках промислу та теоретиків - науковців.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Джансон** 13-го квітня був присутній під час того, як 8 жінок складали присягу як новонайменовані вищі федеральні працівники, судді, амбасадорки, дорадники урядових аґенцій і т. п. Президент сказав, що цю країну засновали не для чоловіків, ані не для жінок, тільки для народу, і тому при обсаді різних становищ не треба робити жадних релігійних, расових чи статевих різниць, а брати до уваги здібність іменованого.

● **Посадник Ню Йорку** Ваґнер предложив бюджет міста Ню Йорку на 1964-1965 рік в рекордовій сумі в 300-річній історії цієї світової метрополії 3.351.453.789 дол. Бюджет запропонований є збалянсований, без збільшування давніх податків і без пропозиції нових оподаткувань.

АНГЛОМОВНА ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА ЗДОБУВАЄ ВИСОКУ ОЦІНКУ ФАХОВОЇ КРИТИКИ

Опублікований з кінцем минулого року у видавництві університету в Торонті старанням і коштом Українського Народного Союзу перший том Англомовної Енциклопедії Українознавства здобуває собі високу і найвищу оцінку фахової критики. Не всі ті фахові журнали й публікації, на адреси яких вислано рецензійні примірники АЕУ, вже відгукнулися на неї, бо й книжка своїм змістом і об'ємом вимагає часу на те, щоб її критично простудіювати й відповідну рецензію приготовити. Але ті рецензії, що досі появилися, однодушно признають зокрема такі високі вартості АЕУ, як її наукову стислість, вичерпність та об'єктивність, а в результаті і її неоцінену вартість для англомовних дослідників України й Східньої Европи. До опублікованих уже замітніших рецензій треба зарахувати в першу чергу рецензію, яку написав відомий американський науковець Олівер И. Фредериксен, тепер дорадник американського Інституту Дослідів СССР. Рецензія опублікована в квітневому виданні „Бюлетеню" того Інституту. Рецензент у першу чергу висловлює високе признання „мільйонам українських еміґрантів, розпорошених кількома хвилями по всіх закутинах світу нуждою та суперечностями бездольної Европи" та які „віддали безчисленні гроші і зусилля в їхньому намаганні вдержати при житті трагічну історію своєї батьківщини і очистити для неї ґрунт для майбутнього самовизначення". Відносно самої Енциклопедії рецензент висловлює дві критичні заввага: першу щодо слабого під технічним оглядом ілюстраційного матеріялу, а другу щодо вживання англомовної назви Україна без родівника, що справляє деяку констернацію для призвичаєного до родівникової назви Україна в інших публікаціях англомовного читача. „Я згадує про це — пише проф. Фредериксен —



тільки тому, бо в книжці, в якій ця назва повторяється сотні, якщо не тисячі разів і за кожним разом звучить дивною ноткою, це не тільки перешкоджує в читанні, але й занадто підкреслює політичні цілі Енциклопедії, за які можна бути тільки гордим . . ." Оцінюючи книжку, як цілість, рецензент пише: „Не знаться, чи подивляти найбільше її читабельність, її логічну організацію маси матеріялу, чи її багатющі транслітераційні таблиці, статистичні дані, мапи, бібліографію, індекс (в якому при іменах подані наголоси) та іншу допомогу для дальших студій. Але найбільше вражаючим при цьому є успіх в досягненні тону наукової об'єктивности та абсолютної певности. В цьому відношенні редакторам пощастило з'єднати національну гордість і відданість ідеалам з рішучістю подати факти об'єктивно, навіть пишучи про українське минуле під різним чужим пануванням та про українське теперішнє совєтське володіння, не менш колоніяльне, якби його не оцінювати: як окупаційну російську владу, чи як чужу комуністичну систему . . ." Подавши загальний огляд змісту книги, проф. Фредериксен стверджує: „Енциклопедія є направду честю

(Закінчення на стор. 3-ій)

„Свобода" для большевиків — „омерзительная рептилька"

Москва. — „Международная жизнь", совєтський журнал, що появляється тут у російській, англійській і французькій мовах, у своєму виданні за квітень 1964, надрукував „колективну репліку" свого „колективного кореспондента" з Києва, сатиричного журналу „Перець", в якому з нейбовірною лайкою накидується на американських українців за їхню поставу в справі пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Вилаявши на всі лади „некоторых членов" Конґресу ЗДА, зокрема конґресмена Флада, сенатора Дадда, конґресмена Дулского та голову Українського Конґресового Комітету проф. Лева Добрянського, журнал згадав злим і голосним словом ще й „Свободу", „Народну Волю" та „Шлях Перемоги". В репортажі м. і. написано:

„... Превратив вопрос о сооружении памятника Тарасу Шевченко в оголтелую антисоветскую кампанию, кое-кто из политических деятелей США не побрезговал покопаться даже в нацистском мусорнике, чтобы натаскать из него молодчиков, готовых за подачку не только кого угодно оплевать, но и отца родного продать.

Особенно старается — из шкуры лезет вон — газетенка украинских националистов в США „Свобода". Направляемая своим ретивым редактором Антоном Драганом, эта омерзительная рептилька выступила даже против приезда делегации от Советской Украины в Вашингтон на открытие памятника Тарасу Шевченко, против того, чтобы эта делегация привезла горсть родной земли с могилы Кобзаря в Каневе.

От так называемой „Свободы" не отстает и „Народна воля" — вторая того же пошиба газетенка, издающаяся в США. Она старается опорочить „Слово к украинцам, к украинской громаде в США, к „Комитету памятника Т. Г. Шевченко" ", подписанное тридцатью четырьмя видными деятелями культуры Советской Украины, ибо, видите ли, это послание „отождествляет творчество Шевченко с коммунистическими (?) целями".

Но, вероятно, дальше всех зашли в политических спекуляциях на имени великого сына украинского народа борзописцы из бандеровского охвостья. Один из них, укрывшийся за подписью „Р. Е." в газетенке „Шлях перемоги", выходящей в Мюнхене, цинично заявляет, будто земля на могиле Шевченко „осквернена" и „обесчещена". Этот оголтелый нацист и расист призывает в братоубийству и кровопролитию.

Но чего же можно ждать от недобитого гада, служившего Гитлеру, а сейчас шатающегося по свету в поисках нового хозяина?"

Виступ „Международной жизні" нагадує відомий дотеп, як до одного бюра, при вході до якого була вивіска, що пошукується урядовця, чемного в поведінці, зголосився чоловік, стверджуючи, що він власне й є такий чемний. Коли ж довідався, що місце вже зайняте, він почав страшенно лаятись, чому „до сто чортів" не зняли вивіски, як такого урядовця вже не потребують. Декого з наших громадян „взяв за серце" відносно чемний тон переплетеного патріотичними фразами „слова" з Києва, за яким хитро приховано справжню „природу" його авторів, виявлену вже без прикрас у зацитованому репортажі.

Ніксон поручає поширити війну з Південного на Північний В'єтнам

Ню Йорк. — Колишній віцепрезидент Ричард Ніксон, вернувшись з 24-денної подорожі по Далекому Сході, рішуче поручав перенести війну проти комуністичних партизанів у Південному В'єтнамі на Північний В'єтнам, щоб комуністичні партизани, організовані, вишколені, озброєні і перекидувані з Північного В'єтнаму на південь, не знаходили в Північному В'єтнамі „безпечного прибіжища". Ричард Ніксон був під час згаданої подорожі також у Південному В'єтнамі, де він довго розмовляв з тамошнім прем'єром генералом Нґуєном Ханом, американськими командуючими старшинами та американським амбасадором Генрі Кеботом Ладжом. Ніксон твердить, що поширення війни на Північний В'єтнам і відрізання комуністичним партизанам шляхів відвороту та постачання є єдиною передумовою для вигри. Врешті-тою, Ніксон гостро критикував закордонну політику президента Джансона і останньо голосну промову сенатора Фулбрайта, як занадто „м'які" у відношенні до комуністів та твердив, що тільки тверда і рішуча поведінка у відношенні до комуністів є правильним і доцільним шляхом. Ніксон промовляв на бенкеті Торговельної Палати в Ню Йорку і 500 приявних осіб з торговельно - промислового світу привітали з ентузіязмом його промову.

СЕАТО декларує свою підтримку Південному В'єтнамові проти комуністів

Маніля. — Триденна конференція вісьмох членських держав Південно - східнього азійського пакту (СЕАТО), що відбулась в столиці Філіппін з участю, між іншими, державного секретаря Діна Раска, проголосила комунікат, в якому підтверджує давнє своє зобов'язання боронити так само державну незалежність і безпеку Південного В'єтнаму проти комуністичної загрози. „Рада погодилася (кажеться у тому комунікаті), що програ комуністичної кампанії є суттєва не тільки для безпеки Південного В'єтнаму, але й цілого Півдня Азії. Вона (ця програ) має стати також переконливим доказом, що не можна дозволити на такі методи. Рада погодилася, що члени СЕАТО повинні бути напоготові, вжити, коли б було треба, конкретних заходів відповідно до своїх можливостей у виконанні обов'язків, згідно з договором". У тому комунікаті зазначено, що головним винуватцем комуністичної аґресії в Південному В'єтнамі є комуністичний Північний В'єтнам, який проводить, постачає і підтримує комуністичних партизанів. Цей зворот коментатори вважають натяком на можливість поширення війни проти партизанів в Південному В'єтнамі також на терен Північного В'єтнаму. Французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль погодився на принцип щодо протидіяння комуністичній аґресії в Південній Азії, але відмовився підписати той уступ, який стосується виразно до Південного В'єтнаму, заявивши, що „при всій приязні Франції до в'єтнамського народу, вона вважає, що серед теперішніх поважних обставин треба радше стриматись від будьяких деклярацій". Однак французький міністер був ізольований на конференції СЕАТО в Манілі, яка скінчилася успіхом приявного там південно-в'єтнамського міністра закордонних справ.

150-річчя Т. Шевченка відзначено у Франції виданням франкомовного збірника про його життя і творчість

Париж. — У Видавництві „Франко - Українського Бюлетеню" у співпраці з Комітетом вшанування 150-річчя з дня народження Тараса Шевченка видано тут 126-сторінковою книжкою у французькій мові збірник праць п. н. „Тарас Шевченко 1814-1861. Його життя і творчість" разом із рядом давніших і нових перекладів його творів на французьку мову. На зміст цього збірника, що вийшов за редакцією Калини Угрин й Аркадія Жуковського, склалися статті: Калини Угрин — „Життя Тараса Шевченка", проф. Дмитра Дорошенка — „Творчість Т. Шевченка", Марти Калитовської — „Шевченко - маляр", проф. Миколи Глобенка — „Новий етап боротьби за Шевченка під Совєтами". Крім того у збірнику вміщені нові здебільша переклади поезій Шевченка на французьку мову, зроблені Калиною Угрин, Едитою Шерер, Софією Борщак і Рене Мартелем, Ольгою Решетило, Марі Франс Жакамон, Мартою Калитовською, Фернандом Мазадом, Мірям Теральді, Мирославою Маслов та Шарлем Стебером, як також переклади уривків з Шевченкового „Щоденника" і деяких його листів. Доповнений збірник бібліографією перекладів з Шевченка і студій про нього французькою мовою, що її склав Аркадій Жуковський. Названий збірник — це перша книжкова публікація французькою мовою про життя і творчість Тараса Шевченка.

ЗБРОЙНЕ ПОГОТІВЛЯ ОН НА КИПРІ



Лейтенант Аллен Александер з Гамілтону, Онт. в Канаді, вояк канадійського контингенту в з'єднаних ОН охороняє із своїм кулеметом один із переходів у горах Троодос на Кипрі.

ДЕ ҐОЛЬ ПІДТРИМУЄ ПЛЯН ЩОДО АТОМОВОЇ ЗБРОЇ ДЛЯ ФРАНЦІЇ

Париж. — Французький президент Шарль де Ґоль, промовляючи через радіо - телевізійну сіть в минулий четвер 16 квітня ц. р., підтримав своє рішення продовжувати зусилля, щоб Франція дістала власну атомову зброю. Він боронив цю ідею давнім арґументом, що коли б Франція була позбавлена атомової зброї, то вона була б цілком залежна від американської атомової допомоги, яка не є певною. Де Ґоль натякнув виразно, що коли сама Америка у випадку великої війни була б наражена на знищення, то не відомо, чи вона поспішила б з допомогою Франції. Ця теорія де Ґоля викликала негайну реакцію з головної кватири НАТО, яка пригадала, що в основі Атлантійського Союзу стоїть зобов'язання, що атака проти одного члена Союзу є атакою всіх інших і тому вона зобов'язує всіх членів НАТО поспішити з допомогою всіма існуючими збройними силами жертві аґресії. Де Ґоль боронив теж потребу давати допомогу недорозвиненим країнам. Західні коментатори зазначили, що це вперше де Ґоль зайняв в своїй публічній промові дефенсивну позицію, боронючись проти закидів збоку власних земляків і закордону. Обидві справи — атомової зброї для Франції і поважної допомоги закордонові — мають багатьох противників у Франції, які б'ють головно на те, що ті саме ті обидві програми фінансово виснажують Францію.

Кандидат французької опозиції в найближчих президентських виборах, популярний у Франції посадник міста Марсель і член французького парляменту, Ґастон Дефер, критикував публічно політику де Ґоля щодо здвигнення самостійної атомової потуги Франції. Дефер твердив, що проєктоване в першій стадії здвигання тієї потуги суперсонічне летунство з атомовими бомбами і так не зупинить аґресора, а щодо підводної фльоти з атомовими ракетами „Поляріс", передбаченої на другу стадію того атомового збросння Франції, то вона не має для цього відповідних фондів ані дійсних можливостей. Правда, Дефер признався, що він не знає всіх подробиць атомового збросння, що його проводить уряд де Ґоля. Дефер заявився теж проти тієї великодержавницької концепції де Ґоля, яка у практиці доведе до ізоляції Франції. Коли французькі патріоти — казав Дефер — хочуть, щоб поруч з Америкою і Европою створилась третя співвирішна міжнародна сила, то не може стати нею одна тільки Франція, а з'єднана Західня Европа. Щодо політики Франції на азійському терені, то Франція — заявив Дефер — повинна старатися стати посередником між ЗДА і комуністичним Китаєм. Дефер промовляв в минулу середу на обіді, влаштованому Англо - Американською пресовою Асоціяцією у Парижі.

Китайські комуністи прославляють Хрущова з нагоди його 70-річчя

Москва. — Нікіта Хрущов дістав з нагоди свого 70-річчя довгу депешу від проводирів китайської компартії, в якій вони прославляють його та легковажно говорять про теперішній російсько - китайський спір, як „проминальний". Мао Тсе-тунґ, Лію Шао-чі, Чу Тоґ і Чу Ен-лай, які займають найвищі становища в комуністичній партії і державному апараті Китаю, називаючи Хрущова „дорогим товаришем" висловлюють „братерські почування і найвищу пошану для комуністів і народу Совєтського Союзу, які живуть в батьківщині ленінізму і мають за собою довгу революційну традиціюш та тепло гратулюють їм до їх великих осягів в десятиріччях від часу жовтневої революції. Народи двох великих братніх країн Китаю і Совєтського Союзу мають спільні інтереси і спільні цілі в своїх змаганнях . . . Імперіялісти і реакціонери, очолювані З'єднаними Державами, ніколи не послаблять у своїй політиці, зверненій проти Совєтського Союзу, проти Китаю, проти комунізму, проти революції і проти народу. Ми твердо віримо, що згідно з вимогою наших двох країн і революціонистів у широкому світі, наші дві країни і наші два народи на довгу мету йтимуть разом з'єднані проти імперіялізму і реакції, щоб зберегти марксизм - ленінізм і пролетарський інтернаціоналізм та міжнародний комуністичний рух . . . Якщо тепер є різниці між вами й нами в ряді питань щодо принципів марксизму - ленінізму і нема єдности, то ми глибоко переконані, що це тільки тимчасово. У випадку великої світової кризи наші дві партії, наші дві держави і наші два народи безсумнівно стоятимуть пліч - о-пліч знову проти спільного ворога..."

Єгипет, змінивши політику, заплатив свої борги Об'єднаним Націям

Об'єднані Нації. — Об'єднана Арабська Республіка (Єгипет), яка до цього часу гостро виступала проти політики Об'єднаних Націй на терені Конґа та Середнього Сходу і твердила, що не заплатить ані цента на військові місії в обох тих частинах світу, несподівано заплатила майже всі свої борги до каси ОН: 271,880 дол. На такому принциповому становищі стоять ще тільки СССР з своїми сателітами і Франція. Вони тепер ізольовані, бо ніодна інша західня ані невтральна країна у принципі не відмовляється платити на мирові місії Об'єднаних Націй. Коли поруч із 8 комуністичними країнами і Францією, так само Вільний Китай, Ємен і сім південно - американських країн залягають з заплатами до Об'єднаних Націй на більшу суму, як їх дворічні членські внески, то тому, що — за їх твердженням — вони занадто бідні.

У СВІТІ

● **Патрісія Ніл,** англійка, слідкуючи тільки в телевізійній передачі у Лондоні за фільмовою церемонією в Лос Анджелесі, дізналася, що признано її „Оскара", як найкращій фільмовій артистці в минулому році. Те саме трапилось два роки тому італійці Софії Лорен. Хоч Патрісія Ніл знала, що вона була одною з кандидаток до нагороди, не поїхала до ЗДА, бо саме сподівається дитини. Вона одружена з англійським письменником.

● **Комуністичний Китай** скріпив військову охорону свого кордону з Совєтським Союзом у провінції Сінкіанґ. Сталося це не з уваги на можливість якогось збройного зудару з Совєтами, бо так далеко спір між Москвою і Пейпінґом не зайшов, але тому, щоб зупинити втечу своїх громадян до СССР, що щораз частіше повторяється.

● **Не всі китайські комуністи** погоджуються з своїм „вождем" Мао Тсе-тунґом; видно це з листів, що їх деякі комуно-китайські газети проголосили та які дійшли після довшого часу до Гонґ Конґу і Токіо. Один такий китайський скептик пише, що годі твердити, що щастя лежить у самовідреченні, у доморобному вбранні і солом'яних сандалах, бо послідовно треба би договоритись, що щастя полягає в невільництві та що краще померти, як жити.

СВОБОДА ŠVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Погані методи

Одна з радикальних муринських організацій в Америці, Конґрес Расової Рівности, за ініціялами англомовної назви КОРЕ, проголосила через свій відділ в Ню Йорку, що в середу найближчого тижня, 22 квітня ц. р. мурини сотнями авт свідомо і пляново заблькують доступ до Світової Виставки, яка має відкритися того дня. Ця організація повідомила, що зголосилося вже 1 000 муринських мотористів, які мають доручення виїхати з дому із такою малою кількістю газоліни в збірнику, щоб заїхати лише на один з п'ятьох головних шляхів доїзду до площі на Квінсі в Ню Йорку, де розташована Світова Виставка. Там, вичерпавши пальне, всі ті сотні чи тисячі авт мають створити заставу, яка спаралізує рух на тих великих супергайвеях на передмісті Ню Йорку і викличе хаос та „корок", що його зліквідування забере кілька годин. Автори цього пляну твердять, що мотористам, які стануть на шляху внаслідок вичерпання газоліни, загрожуватиме щонайвище „тикет" з невеликою грошовою карою, зате справа боротьби американських муринів за расову рівність знайде відгук в цілому світі.

Очевидно, що погроза заблькувати всі шляхи доступу в перший день Світової Виставки мусіла схвилювати не тільки керівників міської управи Ню Йорку, але й стейтові та федеральні власті. Обидва сенатори з Нюйоркського стейту, республіканці Кеннет Кітінґ і Джекоб Джевітс, відомі з своєї прихильности до справи расової інтеґрації, якнайгостріше затаврували цей плян муринських екстремістів і заявили, що внаслідок такого маневру здорова публічна опінія обуриться проти всіх муринів без уваги на те, хто влаштовував ту демонстрацію, і що в Конґресі число противників актуального там закону про громадянські права значно зросте. Нюйоркський департамент поліції заповів, що змобілізує технічні засоби, щоб негайно стягнути з шляхів муринські авта, яким „вичерпається" газоліна, і що винні в тому мотористи будуть покарані не тільки за те, що занедбали набрати подостатку газоліни перед виїздом, але й за плянове наражування безпеки на шляхах та за зорганізований спротив владі.

В самому муринському громадянстві постали з цього приводу палкі спори. Деякі організації, як ось Крайова Асоціяція для поступу кольорових людей, відмежувались від тієї акції. Один з лідерів нюйоркських муринів і палкий борець проти сеґреґації, адвокат Пол Зюбер, назвав „отих своїх расових братів „кльовнами". Деякі коментатори вважають, що свідоме і плянове компромітування та дискредитація З'єднаних Держав в очах всього зовнішнього світу, це акція, яка межує із державною зрадою.

Можна сподіватися, що коли муринські екстремісти, захоплені згаданим пляном, не відкличуть його, то тисячі змобілізованих поліцистів дадуть собі раду з тією авантюрою. Очевидно, що наслідки будуть неґативні для справи расової інтеґрації. Коли добру справу провадиться поганими методами, то на цьому завжди терпить справа. Покійний сенатор Джозеф МекКарті боровся за добру справу очищення Америки від комуністичних впливів. Але перетягав струну, вживав поганих методів і довів до того, що його найбільші прихильники відвернулись від нього. І таких прикладів безліч. Радикальні методи іноді потрібні, невідхильні, необхідні. Але завжди треба мати в політиці на увазі — доцільність. Навіть Хрущов зміркував, що методи Мао Тсе-тунґа шкідливі для — доброї в його очах — справи комунізму. Екстремісти з-поміж американських муринів помиляються, коли думають, що в їх інтересі лежить скомпромітувати Америку, бо вони наслідують цим необережну пестунку, що з водою вихлюпнула дитину.

Поразка Москви у Бразилії

Москва не може приховати свого невдоволення й огірчення з приводу подій, що відбулися у Бразилії і що у їх висліді примушений був тікати із країни дотеперішній бразилійський президент Жуон Ґулярт. Це огірчення, що інколи виявляється в скаженій люті, зрозуміле: на терені Бразилії московська централя міжнародного комунізму зазнала дошкульної поразки у своїх плянах створити з тієї країни ще одну колонію в стилі Куби, ще один пляцдарм для наступу на американський континент.

У повідомленнях про останні події в Бразилії і в коментарях з приводу цих подій, друкованих в совєтській пресі, Москва цілком відкрито обвинувачує у проведенні державного перевороту „північноамериканського сусіда" Бразилії, тобто З'єднані Держави Америки, пишучи про їх „грабіжницьку місію", про імперіялістичні „авгієві стайні" в „найтемніших закутках американо - бразилійських відносин" і стверджуючи дослівно, що це „З'єднані Держави Америки здійснюють сьогодні в шорокому маштабі колонізацію Бразилії". З такими обвинуваченнями виступає Москва проти ЗДА в той час, коли Хрущов і його соратники пропаґують на всякі лади політику співжиття із ЗДА і капіталістичним світом і пробують поширити й поглибити культурні, господарські та політичні взаємини між Совєтським Союзом та ЗДА. Побіду антикомуністичних сил у Бразилії оцінює совєтська пропаґанда як інтриґу й затію ЗДА, з приводу успіху якої „у Вашинґтоні задоволено затирають руки".

Водночас із цим московська пропаґанда намагається представити бразилійську комуністичну партію, як „єдиного „оборонця" бразилійського трудового народу, як чинник, що єдиний — після приходу до влади — міг би довести до відродження бразилійської економіки і добробуту працюючого населення. Признаючи колишньому президентові „проґресивність в поглядах" на конечність „суспільних", мовляв, реформ у Бразилії, Москва закидає тепер йому „нерішучість і непослідовність" в діях проти „неймовірної експлуатації збоку чужоземного, особливо ж американського капіталу"; зокрема, обвинувачує його в тому, що він не допоміг комуністам створити пропонованого ними „національного фронту".

У зв'язку із рейвахом, що його зчиняє Москва навколо „трагічної ситуації в Бразилії", варто на цьому місці пригадати підривні дії і заходи бразилійської комуністичної партії, що привели саме до реакції бразилійських патріотичних військових кіл і їх спроби врятувати країну від громадянської війни та комуністичного перевороту.

Не зважаючи на своє нелеґальне існування, бразилійські комуністи відігравали в політичному житті Бразилії під режимом Ґулярта провідну ролю і навіть займали керівні становища в його державному апараті. Використовуючи незадоволення малоземельних селян, комуністи почали їх озброювати для виступів проти великих землевласників і капіталістів, провокуючи криваві збройні сутички в різних місцевостях Бразилії. Водночас із цим комуністи широко розвели свою аґітацію і поширили інфільтрацію в усі сектори громадського й державного життя, перебравши у свої руки керівництво не тільки індустрійних професійних спілок, але й селянських спілок. Для контролі над бразилійським світом праці створили вони, всупереч існуючим законам, Ґенеральне Командування Праці, що йому режим боявся чи й не хотів протиставитися.

Коротко кажучи, бразилійські комуністи, підтримувані активно Гаваною і Москвою, зробила все для того, щоб Бразилія стала „чероним Китаєм" Південної Америки. Усі ці заходи і пляни ударемнили бразилійські військовики та праві політичні кола. І звідси така лють Москви проти бразилійської... реакції.

О. Жданович

ДИМОВА ЗАСЛОНА ПОМПІДУ

Париж. — Подорож Помпіду, прем'єра французького уряду, до Японії представила французька преса як чергове досягнення політики де Ґоля, політики здобування нових позицій у широкому світі для „латинського генія", при чому французи під цим генієм розуміють себе, бо для загалу таких латинських творців, як італійці чи еспанці — майже не існує, а зокрема тепер в політиці. Радіо і преса розгорнули справжню димову заслону над цією подорожжю: говорилося багато, дуже багато про те, як цвіли японські вишні, коли Помпіду прибув до Токіо, як тисячами повалив народ дивитися на Венеру Мілську, як багато говорила преса про необхідність японської мови і як багато виробів плянують японські промисловці збути в Европі за посередництвом Франції.

Далеко менше говорилося про те, що певна частина японської преси, яку звуть проамериканською, виступила проти невтралізації В'єтнаму... А вже зовсім не говорилося про те, що насправді крилося, криється й критиметься за японськими усмішками й поклонами в справі, яка Помпіду й де Ґоля цікавила найбільше: в справі нової французької політики в Азії.

Досить саркастично коментувало радіо виступ представника Сіяму на манільській конференції Тихоокеанського Союзу про те, що невтралізація В'єтнаму означала б — віддати його на поталу комуністам. Доволі безнадійно з'ясовує також радіо і преса положення сучасного в'єтнамського уряду, передбачаючи його недалекий упадок і болючу проґру американської допомоги.

Не важко передбачити, що американська допомога В'єтнамові може мати такий же кінець, як французька політика за IV Републіки, бож виграти війну у В'єтнамі ледве чи можна без рішучої боротьби з комунізмом в світовому розмірі. Хіба можна врятувати одну державу в Азії залишивши напризволяще десятки інших, в першу ж чергу — втративши Китай внаслідок „далекозорости" тих ґенералів, що в армії Мао не добачали комунізму...

І саме тут — на нашу думку — лежить основа розходжень між політикою Білого Дому й де Ґоля в Азії. ЗДА вважають, що вистачить соромливо проголосити політику визволення й так же соромливо проводити політику стримування, щоб виграти війну там, де виграти хочеться. Де Ґоль уважає, що режими переживуть самі себе, бо це тільки переходові явища, нації вічні. Засада сама по собі правильна, тільки не слід забувати, що режим є засобом для здійснення національних інтересів. А той „національний інтерес" Москви й Китаю лежить в завоюванні світу, зокрема на тому етапі, на якому ці народи живуть в комуністичному режимі. Тут і ЗДА, і де Ґоль роблять однакову помилку, хоч роблять її кожний по-своєму: де Ґоль взагалі з комунізмом не бореться, а ЗДА борються тільки частково, вибираючи звичайно невідповідний час і невідповідне місце для спорадичних боїв.

Не беруся говорити про ЗДА, але про Францію слід сказати, що далеко не вся провідна французька верства поділяє погляд де Ґоля і далеко не вся вона вважає, що теперішній курс закордонної політики Франції вийде на користь вільному світові, а зокрема — Франції!

Недавно Франсуа - Понсе дуже виразно виступив проти цієї політики на сторінках „Фіґаро", хоч і він і цей щоденник належать до виразних „ґолістів". Франсуа - Понсе приходить до висновку, що в основі цієї політики лежить протиставлення Америці. Коли Америка пішла на відпруження відносин з СССР, то де тут боротьба з комунізмом? По суті це вичікування, що станеться всередині СССР. Доки там що станеться, ЗДА, відпруживши відносини з СССР, хочуть мати вільну руку в розіґруванні справ всередині західнього бльоку. Чому б Франція не мала спробувати щастя на власну руку?

І де Ґоль вирішив змінити уклад сил: проти можливого „бльоку" ЗДА - СССР він вирішив творити „бльок" (усе в лапках) з Китаєм. Китай з Европою може шахувати Москву й Америку. У цій ґрі европейські держави, що не дуже то погоджуються сьогодні з геґемонією ЗДА, можуть — мовляв — виграти.

Франсуа - Понсе перестерігає проти такої спекуляції. І він не одинокий. Бо коли Китай захопить всю Азію, то все одно ледве чи вільний світ знайде в Москві союзника.

Але на ці критичні завваги де Ґоль не зважає. Він почуває себе міцно в сідлі і, коли повернувся Помпіду, він невдовзі поїде до Півд. Америки. А все ж ця саме його закордонна політика стає основною темою боротьби проти де Ґоля. Маємо перед очима дивний парадокс: правий де Ґоль і його прихильники стоять на базі антиамериканської політики, конкурент його Дефер, соціялісти й взагалі ліві (поза комуністами, які самі тепер в кризі) стоять за проамериканську політику. Живемо направду в добі помішання понять, і тут де Ґоль черпає надхнення для своєї теорії про те, що ідеологічні засади в політиці не грали ніколи великої ролі, зокрема ж у справах світового значення.

Закордонна політика буде головним бойовим конем у боротьбі за спадщину де Ґоля. Він, як відомо, готовий кандидувати в майбутніх виборах на президента. Його противник, соціяліст Дефер, почав свою кампанію від подорожі до ЗДА і від ствердження, що він не погоджується з антиаполітикою нинішнього голови літикою сучасного голови французької держави. Закордонна політика буде тим важливішою темою виборчої пропаґанди, що у внутрішній політиці ледве чи соціялісти зможуть триматися своїх традиційних тем: Франція бо, як і вся Европа, багатіє. Ґрати на невдоволенні трудящих — дуже важко. Трудящі також сьогодні радо говорять за Тичиною: „На чорта нам здалася власть, нам дайте хліба їсти". А що їсти мають, мають і більше, то для бойових сурм лишається закордонна політика, гасла про рятування світу.

До виборів залишається ще доволі часу. Тому так часто їздить де Ґоль, тому один його міністер був у столиці Філіппін, другий відвідав Токіо, а завтра буде в іншій столиці, а третій їде до Мадриду; сам де Ґоль передбачає ще цього року далекі подорожі. Де Ґоль хоче виразних вислідів своєї політики. Чи це йому вдасться? Важко сказати. Димова заслона над подорожжю Помпіду до Японії розвіюється, і за нею — вислідй невеликі. Ще гірші були для Франції вислідй Манільської конференції.

Ми, українці, маємо мало підстав тішитися можливою поразкою де Ґоля, бо в суті речі вона тільки скріпить поставу американців, яка в справі поневолених народів далі проголошення Тижня Поневолених Націй не йде. Зокрема в обличчі „пацифістичних настроїв у СССР", які там добачає сам президент Джансон.

НАШІ ПРОБЛЕМИ І ТРУДНОЩІ

У своєму виданні з 10-го квітня ц. р. „Свобода" вмістила надзвичайно цікавий матеріял. На нашу думку, він драматично віддзеркалює проблеми і труднощі політичного життя нашої еміґрації. Мається тут на увазі, з одного боку, дві відповіді на „слово"-звернення підсовєтських діячів культури, а з другого — інформацію про „оспорюваний виступ совєтського представника в ОН, Юрія Кочубея" в Українському Студентському Клюбі при університеті Рутґерса в Нюарку.

Відповіді Комітету пам'ятника Шевченкові і діячів української культури в Америці і Канаді вражають тим, що, коли лінії їхньої постави до „слова" не є взаємно протилежні, то щонайменше між собою незгідні. Коли лінію, яку займає Комітет Пам'ятника супроти „слова", можна б назвати твердою, то лінія наших діячів культури робить враження наскрізь м'якої. І так, виходить, що коли Комітет зміст „цього звернення („слова") обміркував", то наші культурні діячі лише його „прочитали з великою увагою".

Комітет, обміркувавши зміст „слова", запримітив, що „деякі з підписаних під „словом" належать до провідних діячів (комуністичної партії СССР) і займали або займають високі урядові становища".Натомість наші культурні діячі, як виходить з їхньої „відповіді", не цікавилися тим питанням. Вони, згідно з їхньою відповіддю, це „слово" „прочитали з великою увагою... поперше тому, що його підписали здебільшого шановані ... (ними) ... старші і молодші творці і діячі української науки, літератури і мистецтва".

Комітет Пам'ятника Шевченкові цитує ту частину „слова", де підписані під ним хваляться, що вони поширили мистецьку спадщину Т. Шевченка передусім „завдяки піклуванню Комуністичної партії, завдяки торжеству ленінських ідей дружби народів..." Наші діячі культури, натомість, з притиском підкреслюють, що вони шанують авторів „слова" за те, що ті є „творці і діячі української науки" і т. д.

Комітет підкреслює в своїй заяві, що особи, які підписалися під „словом", називають Москву столицею їхньої батьківщини, і це найяскравіше вказує на те, з ким маємо до діла. І тому не дивно, що наші діячі української культури в Америці і Канаді примічують, що „теза — Москва столиця нашої батьківщини — тісно в'яжеться з програмою партії". Виходить, що Комітет має рацію, коли каже, що „та ж партія опублікувала це слово", а по волі чи неволі підписані під ним є, очевидно, виразниками її програми — програми партії, столицею батьківщини якої є Москва. Якщо так, то дивно, що наші діячі культури навіть трохи можуть сподіватися, що висловлене в „слові" бажання може бути щире. Що більше, на нашу думку, говорити про те, що бажання в „слові" тих людей може бути щирим і, поруч з тим, казати, що вони були змушені назвати Москву „столицею нашої батьківщини", навряд чи зводиться до щирого говорення.

Направду, — знаходимося в трудній ситуації, коли в той самий час, як шістдесят два еміґраційних діячі декларують, що вони авторів „слова" особисто ні в чому не обвинувачують, Комітет Пам'ятника Шевченкові вважає те „слово" твором репрезентантів „окупаційного режиму в Україні". Що більше, коли наші культурні діячі сподіваються приїзду підписаних під „словом" на відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, Комітет вважає, що їх „запрошення" до участи у відкритті пам'ятника було б „зневагою пам'яті великого Кобзаря".

Труднощі політичного життя нашої еміґрації віддзеркалюються, на нашу думку, теж у запрошенні Юрія Кочубея говорити в Українському Студентському Клюбі при Університеті Рутґерса. Еміґраційні діячі культури в їхній відповіді на „слово" пишуть, що „ми радо б з вами („діячами культури України") зустрілися і поговорили. Просто, безпосередньо, як люди з людьми. У звичайних, без офіційних формальностей, зустрічах і розмовах діячі культури легче могли б зрозуміти одні одних".

Не виправдуючи рутґерський інцидент, мусимо, одначе, зауважити, що Український Студентський Клюб того університету зробив лише те, на що запрошуються в своїй відповіді панове із групи діячів української культури в Америці і Канаді.

Зрештою, певна група наших інтелектуалів вже віддавна намагається переконати нашу еміґраційну суспільність, що, мовляв, Україна є правним підметом міжнародних відносин. Як знаємо, це доволі скоро підхопив дехто з наших студентів і зробив предметом багатьох годин дискусій. Правні формулки статусу, які підкинуто нашим студентам, їх не задовольняли і це могло стати причиною того, що деякі наші студенти рішили довідатися про це безпосередньо, від „представників батьківщини". А є такі, які вже віддавна переконують, що „правний стан України, психічно, може лише стати для певних людей міражем, може манити їх щора збльше в сторону облудної теперішньої „української держави".

В загальному, нам здається, Кочубей говорив у такій формі і про те, про що говорять підписані під „словом". Всі вони мають певні завдання. Різниця хіба в тому, що одні вживають отруйного ціянкалю, а другі — отруйного слова.

Іван Гвозда
Професор Обурн Коммюніті Коледжу

Тарас Гунчак

ЧИ ДІЙСНО „ЖАЛЮГІДНА" ПОДІЯ?

Д-р Тарас Гунчак, автор цього коментаря, є професором історії в університеті Рутґерса в Нюарку та університетським дорадником Українського Студентського Клюбу при цьому університеті.

Виступ Юрія Кочубея, другого секретаря постійної місії УРСР до Об'єднаних Націй, став не тільки відомим ширшому громадянству, але рівночасно створив підложжя для більше чи менше критичних завваг, а то й безпідставного обвинувачення Українського Студентського Клюбу, що існує при Рутґерс Університеті в „новій лапчинській" затії. Про іншого роду інсинуації, які можна вичитати в „Свободі" говорити не буду — зрештою, редакція зрозумівши свою помилку, відтягнула свої обвинувачення та перепросила доторкнутих осіб.

Ціла справа почалась з того, що бувший голова клюбу, Андрій Шуль, запросив п. Юрія Кочубея виголосити доповідь, на що автор цих рядків в ролі офіційного дорадника, дав свою згоду. Мотиви студента Шуля квестіонувати не буду — вони напевно були чисті. На цьому місці хочу вияснити одну засадничу справу, а саме, Український Студентський Клюб, як і всі інші клюби при університеті являється інтеґральною частиною університету, в рамах якого відбуває свою діяльність. Форумом отже вище згаданого виступу був університет, а не Український Клюб; отже, до своєї хати п. Кочубея не просили, а використали на це стейтову інституцію.

Цього факту не зрозуміли, на жаль, деякі члени суспільства, які думають, що мають повне право вмішуватися в академічне життя студіюючої молоді. Не зрозумів цього також щоденник „Свобода", який в свойому у великій мірі неправдивому повідомленні з 8-го квітня 1964-го року висловлював надію на „гостру реакцію" громади. Цим „сподіванням" „Свобода" заохотила вулицю скликати „Чорну Раду", забуваючи, що розбудити пристрасті багато легше, чим їх опісля здержати чи опанувати. Проблеми, які виринули на денне світло у зв'язку з контроверсійною доповіддю, вказують, що не все є в порядку в українському суспільно-політичному житті.

Щоб не допустити до вище згаданої доповіді, панове одного ідеологічного табору позволили собі на методи, нечувані в культурному суспільстві, а тим більше в демократичній державі. Поводились вони так, немов дійсно ціль

(Закінчення на стор. 4)

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(30)

Це не є жадною „національною обмеженістю", про яку згадує Кирилюк, виходячи зі становища так званого „совєтського народу". Це природна любов до рідного краю, яка дозволена у всьому вільному світі, крім комуністичної тюрми народів, де цю любов називають „національною обмеженістю". Український поет любив свій рідний край і не соромився прилюдно про це заявляти.

Нема на світі України,
Немає другого Дніпра —

кликав поет до всіх тих, що „пхалися на чужину", думаючи, що знайдуть там щось краще.

В іншому місці „Посланія" поет обурюється, що його земляки покидають Україну:

І сонця-правди дозрівать
В німецькі землі, у чужії,
Претеся знову!

В цьому місці треба вияснити аж два місця, які невірно пояснюють, і з того виходить ідеологічне баламутство. В деяких виданнях Шевченка це місце подається так:

І сонця-правди дозрівать
В німецькі землі, не чужії
Претеся знову!

В копії Максимовича другий рядок звучить: „В німецькі землі на чужині", в примітках до Празького „Кобзаря": „В німецькі землі на чужину", а в Ляйпціґському виданні з 1859 року та у Львівському виданні 1867-го року, у виданні Кожанчикова (Петербург, 1867) і в Празькому виданні в тексті: „В німецькі землі, у чужії".

Акад. Смаль-Стоцький без найменшого сумніву приймає версію „в німецькі землі, у чужії", а проф. Л. Білецький — „в німецькі землі, не чужії".

Смаль-Стоцький пише про це так:

„Треба ще виразно зазначити, що „німецькі землі" рішуче не значить нічого іншого, як саме тільки „чужі". Сам поет немов таки зараз переклав це слово, кажучи „в німецькі землі, у чужії". Так слова „німецький, німець" в Шевченка вживаються у значінні: чужий, чужинець. А тут спеціяльно значить слово „німецькі" тільки, що — московські" (ст. 97).

Очевидно, що таке пояснення не подобається Кирилюкові, і він пише (стор. 213):

„Українські націоналісти всупереч здорову глузду з'ясовували, що „німець", „німецький" слід розуміти в першу чергу, як... „російський".

Та ми, всупереч Кирилюковому глуздові, беремо пояснення акад. Ст. Смаль-Стоцького, бо це пояснення спирається на Шевченкових творах, отже на Шевченковому глузді, який вихваляє і сам Кирилюк.

І так, у Шевченковому „Сні" читаємо: „А між ними і землячки де-де поглядають, по-московськи так і чешуть, сміються та лають батьків своїх, що змалечку цвенькать не навчили по-німецьки, а то тепер і кисни в чорнилі! П'явки, п'явки! Може, батько останню корову продав, поки вивчив московської мови". Отже, тут ясно, що „по-німецьки" значить у Шевченка „по-московськи".

Подібне значення має в „Сні" місце, коли герой поеми збижається до Петербургу: „Долітаю — то город безкрай. Чи то турецький, чи то німецький, а може те, що й московський". Треба ще пригадати, що Шевченко взяв як мотто до своєї передмови в задуманому новому виданні „Кобзаря" (8 березня 1847) таку думку з А. Грібоєдова:

Воскреснем ли когда от чужевластья мод,
Чтоб умный, добрый наш народ
Хотя по языку нас не считал за немцев.

Таким чином є арґумент за те, щоб це „неясне" місце в Шевченка, збережене в двох основних редакціях, можна було друкувати в тій версії, яка утотожнює „німецькі землі" з „московськими", чи, як тепер пише Кирилюк, „російськими". Ст. Смаль-Стоцький наводить тут ще такий арґумент:

„Тільки до Московщини (до Москви та Петербурґу) перлися земляки сонця правди дозрівать, відки побирали вони всі науки, всю свою культуру, там шукали доброго добра... шукали свого щастя (порівн. „Гоголю": „викохає та й продасть в різниці москалеві. Цебто, бачиш, лепта удовиці престолові-отечеству та німоті плата").

Що „німота" деколи означає в Шевченка те саме, що й московщина, — мусить признати і академік АН РССР Максим Рильський, який у виданім ним в Києві 1960-го року „Кобзарі" до слова „німота" дає таке пояснення: „Шевченко мав тут на увазі царську бюрократію, серед якої було в той час багато іноземців з походження" (ст. 574).

Далі Смаль-Стоцький пише:

„Відносити це слово до заходу Европи, як це робить Сімович, не можна, бо тому противляться ще також і знані факти, що туди — на захід Европи, поза кордони Росії, не дуже так загально перлися земляки за своєю освітою, за вищою культурою" (98).

Отже „німота" — це „іноземці", значить „чужинці", а для українця Шевченка „Московщина", як ми чули вже, це „чужина".

З такого пояснення легко перейти до другої редакції „в німецькі землі, не чужії", бо такий текст приймає проф. Л. Білецький.

Він пише, що „німецькі землі для московської понімченої влади не були чужі, а свої, ніби рідні". Але й таким поясненням не буде вдоволений Кирилюк, бо й це говорить про те, що в Шевченка слово „німецький" деколи означає те саме, що „московський" (російський), і тому не оправданий його жаль до націоналістів, які вірно пояснюють Шевченкові твори, маючи повну свободу висловлювати свої думки.

Виявивши значення слів „німецькі землі", мусимо вияснити перше речення в трьох згаданих вище рядках:

І сонця правди дозрівать
В німецькі землі, у чужії,
Претеся знову!

Акад. Ст. Смаль-Стоцький нагадує подібну фразу з поеми „Кавказ", написаної майже в той самий час (1845). Там устами Москви, що поневолює кавказькі народи, Шевченко заявляє:

Просвітились! Та ще й хочем других просвітити,
Сонце правди показати сліпим, бачиш, дітям!

В поемі „Посланіє" „земляки" пруться в Московщину, щоб там „дозрівать сонця правди", це значить, щоб „дорешти побачити" оте московське „сонце правди" і навчитися вірно служити Москві, зраджуючи Україну. Оце „сонце правди" світить і нині з Москви, яка під плащиком комунізму поневолює народи.

Важко точно подати хід думок автора „Посланія", бо воно є цілою програмою для українського народу. Але треба ще конче згадати те місце, що ввело в блуд численних шевченкознавців, які помилково вияснювали Шевченкове становище до Гетьманщини і Козаччини, прочитавши про „грязь Москви" і „варшавське сміття":

... Ваші славні Брути:
Раби, підніжки, грязь Москви,
Варшавське сміття — ваші пани,
Ясновельможнії гетьмани.

Вісті Шевченківського Комітету Молоді в Шикаго

На одній з своїх засідань Комітет Молоді для вшановання пам'яті Тараса Шевченка, до складу якого входять представники від українознавчих шкіл, батьківських комітетів, молодечих організацій ПЛАСТ, осередків СУМА, ОДУМ, МУН, Студентської Громади, ТУСМ, Обнова та ін., який очолює проф. А. Антонович, вирішив величаво відзначити всією українською молоддю Шикаго 150-ту річницю з дня народження поета - пророка України Тараса Шевченка. Свято молоді відбудеться в неділю 31-го травня в Арморі Гол Гумболт парку.

Цього року українці на всіх континентах величаво відзначають роковини Тараса Шевченка. Ця річниця не мусить бути відзначена українцями за межами України, лише святочними імпрезами. Тарас Шевченко віддав всю свою силу, енергію, знання та здоров'я для добра українського народу. Він хотів бачити Україну якнайскорше вільною. Тому ми мусимо продовжувати ту боротьбу.

Ми ще й тепер не можемо виконати його заповіту, пом'янути Тараса Шевченка „в сім'ї вольній новій". Кайдани українського народу ще й досі не порвані. Щоб зблизити день, про який мріяв Тарас Шевченко, голова Комітету Молоді проф. А. Антонович запропонував ще більш оживити звернення УККА та Комітету Будови Пам'ятника у Вашингтоні, подавши членам комітету Молоді для дискусії та доповнення ідеї, щоб ще величніше відзначити роковини Тараса Шевченка. А Комітет Молоді пропонує ці ідеї всьому українському громадянству, а українцям міста Шикаго зокрема, в цім Шевченківськім році перевести в життя слідуюче:

1. Домогтися від уряду цієї волелюбної країни Америки, щоб у цім році була здійснена резолюція конгресмена Тадея Дульського у справі видання генеральним поштмайстром ЗДА пропам'ятної марки з портретом Тараса Шевченка у 150-ту річницю його народження, як борця за свободу і незалежність.

2. Домогтися, щоб уряд ЗДА дозволив створити Шевченківську секцію в Конгресовій Бібліотеці у Вашингтоні.

3. Робити всі старання, щоб українська молодь в українських православних і католицьких школах, в школах українознавства та в цілоденних, в молодечих організаціях, вдома в родинах, зі своїми друзями та знайомими вживала лише українську мову.

4. Робити всі заходи, щоб українська молодь та батьки пам'ятали слова Тараса Шевченка „І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь, бо хто матир забуває, того Бог карає". Плекаймо свою українську мову.

Щоб згадані пункти перевести в життя, Комітет Молоді звертається з щирим проханням до батьків, духовенства, вчителів, виховників та молоді з таким закликом:

1. Дати молоді на теренах шкіл українознавства та цілоденних шкіл, молодечих і студентських організацій написати прохання - листа до уряду ЗДА, спрямовуючи одну копію до конгресмена Дульського на адресу:

Hon. T. Dulski, House of Representatives, Washington, D.C.

а другу копію до УККА:

302 West 13th Street, New York 14, N.Y.

щоб дозволив уряд випустити поштовий значок з портретом Тараса Шевченка та відкрив секцію Т. Шевченка при Конгресовій Бібліотеці.

2. Перевести збирання підписів для спільних петицій в справі значка та секції Шевченкознавства. В порозумінні з УККА та Шевченківським Комітетом для Побудови Пам'ятника, дістати дозвіл, щоб представники молоді та старшого громадянства були прийняті президентом ЗДА Джансоном на авдієнцію, під час якої ці петиції - прохання були б передані президентові ЗДА. Треба прохати УККА, щоб у всіх місцях скупчення українців збирання підписів у згаданих справах розпочалося. Також треба звернутися до українського громадянства в цілому вільному світі, щоб воно також присднялося до нашого заклику й також надсилало свої прохання до Вашингтону.

Збирання масових підписів мусимо насамперед розпочати на терені шкіл, молодечих та студентських організацій, батьківських комітетів, та між усім українським громадянством. Треба подбати, щоб до наших підписів приєдналися „колледж" американська „гайскулів" та університетів, за що вже мають подбати шкільна молодь та студентство.

Коли б під час збирання підписів справа значка і секції Тараса Шевченка вирішилась позитивно, використати ті підписи як масову подяку членам Конгресу, які вже тепер роблять певні заходи в тій справі.

Ми мусимо зорганізувати всі сили, щоб цей рік був дійсно Шевченківським роком. Щоб українська громада масово поїхала на відкриття пам'ятника 27-го червня, щоб був виданий значок та відкрита секція Т. Шевченка та батьки й молодь усвідомили собі слова Тараса Шевченка „І чужому научайтесь, свого не цурайтесь".

В попередньому дописі про створення Комітету Молоді було неправильно подано прізвище організаційного реф. Комітету Молоді, який є представником СУМА ім. Павлушкова, ним є Іван Павлик.

Хор „Сурма" в Шикаго під час виступу на Листопадових Роковинах 1963 р.

● **Папа Павло VI.** прийняли у минулий вівторок понад 300 членів італійського єпископату, в тому числі кількох кардиналів, виголосив до них промову, в якій заперечив газетним вісткам, наче б він хотів обмежувати час тривання Вселенського Собору. Рахуючися з тим, що саме серед італійських членів Собору є найбільше „консерватистів", Папа закликав усіх до гармонійної співпраці на терені Собору.

● **Нюйоркський кардинал** Френсіс Спелман під час промови на зборах лікарів виявив, що під час першої світової війни його не прийняли були на капелана до флоти ЗДА, а сталося це так: Інтервю зі священиком Спеллманом переводив офіцер, який тримав ноги на столі і читав часопис. Він запитав о. Спеллмана, чи міг би за одну годину приготовитися до проповіді, на що священик відповів, що міг би негайно проповідати про арогантію.

Молодь Філядельфії вшанує Т. Шевченка

Філядельфія, Па. — Українська молодь цього „міста братньої любови" й околиць вшанує безсмертного Кобзаря України Тараса Шевченка у 150-річчя з дня його народин величавим, ювілейним концертом, який буде влаштований в неділю 26 квітня о год. 6-ій веч. в залі Українсько-Американського Горожанського Клюбу при вул. Френклин. Ціла програма буде виконана виключно молодечими силами під кермою фахових знавців різних ділянок. Підготова до цього концерту ведеться вже від деякого часу. Виступатимуть учні місцевих парафіяльних і українознавчих шкіл та члени Пласту, Юного СУМА і ОДУМ. Програму концерту, який проходитиме під гаслом „Молодь Шевченкові", почнеться співом „Заповіту" у виконанні об'єднаних хорів парохіяльної школи св. о. Миколая, св. Покрови, св. Василія Вел. і Рідної Школи при фортепіяновому акомпаніяменті п-ні Лідії Бульби. Промову виголосить інж. Богдан Гасюк. Буде деклямація фрагменту поеми Т. Шевченка „Сон" (Л. Ковалишин), фортепіянове сольо Хр. Забродської (Українська Музична Студія Н. Котович), інсценізація „Трьох душ" з поеми Т. Шевченка „Великий льох" у виконанні учнів старших кляс парох. школи св. Покрови, під кермою проф. Марії Стратієнко. Друга частина програми концерту складатиметься із танкового виступу членів Юного СУМА під кермою п. Мирослава Солтиса (хоровід „Весняночка"), сольоспів Н. Терещенко, збірної деклямації поеми „Розрита могила" (виконають учні школи Українознавства про вул. Френклин), струнного терцету (П. Рилко, І. Назаревич, А. Сагатий) і хореографічного балету на основі поеми Т. Шевченка „Лілея" у виконанні старших учнів Рідної Школи, під кермою проф. Е. й учениці В. Бережної. Музичне оформлення цілости програми є в руках проф. Д. Слободяна. Концерт молоді буде першою об'єднаною імпрезою, яку підготовляє місцевий Ювілейний Шевченківський Комітет, що його очолює д-р В. Рудницький. Другою, на велику скалю імпрезою, зв'язаною з відзначенням 150 роковин народин Тараса Шевченка, буде репрезентативний Концерт в "Academy of Music", який відбудеться при участі найкращих наших мистецьких сил у суботу, 23 травня.

Англомовна Енциклопедія Українознавства

(Закінчення з 1-ої стор.)

для всіх, що причинилися до її видання, включно з головним редактором професором Кубійовичем та його редакційним штабом, дорадниками і Науковим Т-вом ім Шевченка, під наглядом якого твір був приготований . . . Треба співчувати, що другий том буде швидко готовий для заокруглення того дуже потрібного додатку до всюди потрібної інформації про важливу країну та її нарід".

У кожному відношенні ентузіястичну оцінку Енциклопедії дала в рубриці „Книжки і автори" в саскачеванському „Стар-Фінікс" з 15-го лютого 1964 р. Джин Свенсон, називаючи Енциклопедію „Сотнею книг в одній" У своїй ентузіястичній оцінці рецензентка пише: „Нарешті я знайшла її! Я знайшла досконалу книгу, яку можна б взяти за той мітичний острів, на якому дозволяється мати тільки одну книжку. Це є Англомовна Українська Енциклопедія, сто книжок в одній — історія, географія і тисячі біографій, книжка про мистецтво і археологію, про науку і соціологію, про літературу й мову, про етнографію і передусім про нарід, який це все створив. Це книга про все під сонцем у країні, що займає найкорисніше місце під сонцем — про Україну або „Русь", як вона називалася в давніх часах. Це країна великих рік і степів, широких степів і високих гір, багатющих ресурсів і творчого народу. Країна, яка дуже нагадує Канаду. Одиноко шкодою, що коли б мені прийшлось перенестися тепер на мітичний острів, я втратила б другий том цієї книги і я аж ніяк не хотіла б його втратити . . ." В дальшому рецензентка подає подібно ентузіястичний огляд змісту Енциклопедії, з нескриваними великими симпатіями до країни і народу, про які в цій книзі мова. „Всі бібліотеки — щонайменше в цій частині світу — бажатимуть цієї книги, не тільки дослідники слов'янських студій, але багато більше осіб переконаються, що вона фасцинуюча . . ."

З інших рецензій згадати б ще одну оцінку Волтера Пороновича, надруковану в монтреальському „Стар" також 15 лютого ц. р. Давши тільки позитивну оцінку цілої Енциклопедії, рецензент зокрема стверджує: „Цей том зокрема атрактивний тим, що він охоплює всі можливі, безсторонні інформації про теперішню Українську Совєтську Соціялістичну Республіку — бо такою вона тепер є, — чого не зустрічається в інших українських книжках націоналістичної краски".

Американське видавництво „Атенеум" видає книжку Кастра „Десять років революції"

Нюйорк. — Нюйоркське видавництво „Атенеум" повідомило, що воно набуло право видати по англійськи книжку кубинського диктатора Фіделя Кастра, яка зватиметься „Десять років революції". Повний машинопис має видавництво дістати в червні цього року, коли зміст праці Кастра відповідатиме вимогам „Атенеум", що уважається майже за певне, то книжка вийде на початку 1965-го року. Цей твір вийде в Італії у тому видавництві, яке в Мілані видало було повість Бориса Пастернака „Доктор Живаго". Власником цього видавництва є Джіянджіякомо Фелтрінеллі. Не знати, яким шляхом набув право видавати цю працю Кастра цей італійський видавець. „Атенеум" готове заплатити високий гонорар за право друкувати книжку Кастра, бо сподівається, що це буде найбільше читана й продавана книжка („бестселлер").

З НАШИХ БУДНІВ

ХАРАКТЕР

Що не кажіть, а є ще в нас люди з характером, з твердими етично - моральними засадами. Це помітається, зокрема, в цьому — за старим стилем — святому пості. Зайдеш, буває, в клюб „Лиса Микити" чи в таку, скажемо, „Орхідею" і огам своїм не ймеш віри... Віночком около бари сто́ять орли - соколи, хлопці бойові, активно, сказати б, заанґажовані в спірітуальному житті нашої громади, і в набожному настрої сьорбають — знаєте що? гисту соду гі якусь там джинджерельку, а на алькоголічне пиво споглядають з огорою, щоб не сказати — з відродженецьким обридженням!

Це ті герої, що склали обіт на час Великого Посту не стрігатись з гаркою і твердо стоять при такій постанові, не піддаючись важкій спокусі. А на ім'я їм легіон!. Пан менаджер Народного Дому ствердив мелянхолійно, що якби Великий Піст протривав ще з сім тижнів, то хіба прийшлося б купити колодку й замкнути народну твердиню! Ось скільки в нас, панове, людей з характером!

Частенько сиджу собі денебудь, в кутоску і обсервую, як то наші покутники змагаються з підшептами диявола, що, як відомо, має свою кватиру в кожній пляшці віскі, скачу, джину, коньяку, а навіть, уявіть собі, в „смирнівці", і звідтам вабить - спокушає праведну душу... Незліченні дюжини цих пляшок, різної поемности, змістовности, кшталту і формату, оздоблені ґудовими візерунками - тикетами та всякими магічними знаками, творять вкупі таку звабливу, спокусливу бібліотеку, що треба направду людини кріпкого характеру й великої, так сказати, інтеґральности, щоб не заломилась душевно в такій кризовій ситуації!

Признаюсь, що недавно, в клюбі „Лиса Микити", я підійшов до одного такого покутника і в покорі духа схилив перед ним голову.

— Шаную й поважаю, — сказав я, стискаючи руку патріота.

— Завіщо? — спитав той без якогось особливого ентузіязму.

— За характер! — відповів я. — Я знаю, що ви щороку під час Великого Посту стримуєтесь від алькогольних напоїв і за це складаю вам мій респект.

— Та тут, багите, справа не в пості, — сказав покутник, і боляча гримаса пробігла його молоде, симпатичне обличчя. — Я, багите, цілком перестав пити...

— Та невже! Ви?.. Просто вірити не хочеться!

— Так, так, — шепнув молодий головик, — сумне воно, але правдиве... Це доктори так мене влаштували, поставили на гайок з молоком і сухариками... надибали, — зітхнув тяжко, глянув на бібліотеку з морем пляшок, і в його огах засяклились росинками сльози...

Тоді я зрозумів, що тут справа не тільки в характері... Тут, просто, велика, душевна драма!

Ікер

Українська хроніка

● В суботу 18-го квітня ц.р. о год. 8-ій вечора в залі УНДОМу (142 — 2 Евню) в Ню Йорку під протекторатом Об'єднаного Комітету українських організацій, Відділу УККА, відбудеться реситаль скрипаля Ярополка Ласовського для вшанування пам'яті композитора Миколи Фоменка. В програмі реситалю: твори Фоменка, Моцарта, Козеллі, Крайцера, Бетговена, Сарасате. При фортепіяні Роналд Кершнер.

ПОДЯКА

Дня 29-го березня 1964 року по тяжкій недузі перестало битись серце нашого Дорогого БРАТА, ШВАГРА в ВУЙКА на 45-му році життя

бл. п. Осипа Пайончківського

Під час недуги Покійного, а також нашого безмежного горя — похорону, який відбувся 2-го квітня ц. р., численні Друзі, Приятелі, Знайомі й Співробітники виявили нам глибоке співчуття, та велику пошану й любов до Покійного, за що складаємо найщирішу подяку.

В першій мірі дякуємо Всеч. о. Сетерові Юникові за відправлення похоронних Богослужб в каплиці, в церкві і на цвинтарі. Щиросердечну подяку складаємо Дириґентові п. Кормелюкові й всім Членам Хору при Осередку СУМА в Ню Йорку, що не жаліли труду й прийшли віддати останню прислугу та своїм мистецьким співом Панахиди звеличали пам'ять Покійного. Зі щирого серця дякуємо Голові Осередку СУМА ім. ген. Т. Чупринки в Ню Йорку п. К. Василицкові, котрий після Панахиди, працею Покійного глибокозмістовними й зворушливими словами, підкреслюючи його заслуги у вихованні молодих кадр Юного СУМА на терені Ню Йорку. Щире спасибі Дир. М. Клецорові, що так теплими словами працею члена „Провидіння", а також земляка Бережанщини, що ціле своє життя присвятив справі визволення Українського Народу.

Сердечну подяку складаємо п. Пришлякові, котрий від Головної Управи СУМА працею Покійного Осипа на цвинтарі, над відкритою могилою. До мотта „В чужині умру, заки море перелечу, криленька зітру!" виголосив невимовно зворушливі прощальні слова, від яких здрігнулись серця усіх присутніх, а з очей покотились сльози.

В часі поминального обіду промовляли Мґр. Є. Лозинський від Визвольного Фронту, п. Т. Боднар від Української Народної Помочі та Отець Юник, згадуючи шляхотні прикмети характеру бл. п. О. Пайончківського, за що висловлюємо нашу із глибин душі щиру подяку. Рівнож під час тризни молоді сумівки перевели збірку $61.50 на радіопрограму церкви св. Юра й на Заупокійну Сл. Божу, яка буде відправлена в 40-ий день після смерти бл. п. Осипа, то є 22-го травня ц. р. о год. 8-ій ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку.

Найсердечнішу подяку складаємо Управі СУМА, а особливо п. Василикові за зорганізування почесної сторожі із молодих членів дівчат і хлопців, котрі в однострої під синіми прапорами СУМА в останнє вшанували свого бувшого виховника. Рівночасно були вони живими квітами й прикрашували домовину Покійного під час Панахиди в пох. заведенні, Служби Божої в церкві, та на місці вічного спочинку на Оливній Горі. Хай Всевишній держить їх в своїй опіці, а під прапором із їх кличем „Бог і Україна", щоб виросли на передових громадян і заняли місце в Авангарді Української Нації.

Зі щирої душі дякуємо Управам СУМА в Ню Йорку й Брукліні, Управі 2-го Відділу ООЧСУ та Управі Визвольного Фронту за поміщення посмертних згадок в часописах та за чудові квіти-вінки. Щиру подяку складаємо усім Родинам, що зложили на Заупокійні Служби Божі (52), а також усім Особам, що відвідували Покійного в часі недуги, зокрема п. Серафинові і п. Шанайда — щире спасибі.

Щиру й сердечну подяку складаємо Д-рові А. Лятишевському, що так совісно й солідно опікувався Покійним в шпиталі й дома.

Цією дорогою висловлюємо нашу найщирішу подяку Усім Друзям і Приятелям з Ню Йорку й околиць за так численну участь у похоронних відправах та за всі вияви пошани до Покійного під час останньої Його мандрівки у Вічність.

Нехай Всемогучий Господь нагородить Вас сторицею.

Сестра НАТАЛІЯ ХОМАНЧУК
Муж і Сини

ЧИ ДІЙСНО „ЖАЛЮГІДНА" ПОДІЯ?

(Закінчення із стор. 2-ої)

освячує засоби. Почали декотрі з них (точні дані в протоколах клюбу) з того, що, мовляв, п. Кочубей такий мудрий, що напевно всіх обдурить, що між молодими людьми немає таких, щоб могли з доповідачем успішно дискутувати; одним словом — молодий та й дурний. Інші, щоб не тратити часу, відразу категорично заявили, що запляновані імпреза не може відбутися і що треба негайно відкликати всі заходи в цій справі.

В іншому випадку грозили чорними листами, викиненням з організацій, остракизмом, очорненням в пресі та іншими репресіями, способом подібні до добре нам знаних тоталітарних метод. Якщо б панове, які організували це на більшу скалю залякування української молоді, проаналізували свою діяльність, зв'язану з виступом п. Кочубея, то напевно побачили б, до якої міри вони уподібнились в методах до тих, проти кого воюють. Я був здивований, що ще по нинішній день певні групи не навчились шанувати гуманно - християнських засад свободи слова, думки, сумління чи політичного переконання.

Коли можна частинно розуміти становище описаної групи, тяжче зрозуміти катеґоричні твердження редакції „Свободи". Абстрагуючи від права редакції забирати становище до суспільно - політичних подій та його обороняти, редакція „Свободи", як і кожний інший часопис, організація чи угрупування не дістала мандату від української спільноти в ЗДА рішати, що є, а що не є корисне цій спільноті. Одиноким речником, який може давати загальні напрямні українській політиці в ЗДА, нізація чи угрупування, не дістається насильства над правами людини, є УККА, а не професійні чи станові організації, видавничі підприємства, асекураційні чи щадничі спілки. Коли кожна суспільна установа буде себе уважати за останню інстанцію, яка має право, а то й завдання рішати питання суспільно - політичної етики, настане повний хаос.

Ціллю всього сказаного було хоча б побіжно вказати на нашу політичну нетерпимість та невиробленість. Тепер до самої справи. Напевно заскочу багатьох критиків цієї події, коли цілком погоджусь з їхнім поглядом, а саме, що не було б вказаним запрошувати більшовиків до себе, то є до своїх установ, або йти до них у гості. Нав'язування зв'язків між нашими установами а речниками УРСР могло б довести до постепенної деморалізації української спільноти в Америці. Страх перед радянофільством у великій мірі оправданий, одначе, замкненням очей, втертими фразами та побожними бажаннями проблеми не розв'яжемо.

На перший погляд може видаватися, що сам себе заперечую, одначе так воно не є. Не є для мене питанням говорити чи не говорити, одначе є дуже важним, де та хто має говорити. Говорити треба, одначе робити це на чужому форумі далеко від української спільноти. В цей спосіб можна винести українську проблематику з нашого політичного ґета на міжнародний форум, де вона може набути питомої ваги. Таким саме форумом був університет Рутґерс, де підготовані студенти в майже дво-годинній дискусії видвигнули ряд важних питань перед багатьма своїми колеґами та професорами. Для американської академічної публіки такі дискусії мають дуже корисний та уздоровлюючий ефект. В даному випадку головна ціль великої більшости питань, в яких частинно містилися відповіді, було знищити міт суверенности УРСР та вказати на її колоніяльний статус в новій імперії „старшого брата". Студенти вив'язались із цього завдання, як може посвідчити багато присутніх. При кінці дискусії біло всім ясно, що Україна, не маючи окремих закордонних представництв, міністерства війни чи оборони (як також власного війська), міністерства справедливости і міністерства закордонної торгівлі, не може бути суверенною державою. Навіть в економічному розумінні Україна відограє ролю колонії, яка в більшості тільки доставляє сирівці, щоб їх переробляли на кінцеві продукти в Росії.

На другу частину питання я відповів би, що мають говорити люди, які мають безпосереднє відношення до інституції, на форумі якої така дискусія мала б відбутися — значить українські студенти і професори. Таке розумування можна пояснити й тим, що молода ґенерація вже у великій мірі не задовольняється фразами; вона вимагає солідних арґументів як також права самостійно занимати становище до різних проблем. Застрашування нашої молоді до нічого доброго не приведе, а навпаки, ще поширить прірву між старшою та молодшою Генестаршою та молодшою ґенерацією.

Тарас Гунчак

● **Стейтовий комісар** в Трентоні, Н. Дж. Чарлз Р. Гавелл дав дозвіл Блу Кросові в цілому стейті від 1-го серпня цього року збільшити оплати на шпитальне забезпечення на 18.5 відсотка.

СУСТА завісив Управу УСКлюбу в Нюарку у виконуванні обов'язків, Управа Клюбу повідомила про виступ зі СУСТА

Клівленд. — Президія Управи Союзу Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) у своєму комунікаті з 9-го квітня 1964 р. повідомила про завішення Управи Українського Студентського Клюбу при університеті Рутґерса в Нюарку у виконуванні її обов'язків до чергових Загальних Зборів, а Управа того Клюбу листом до Президента СУСТА повідомила, що „з нинішним днем Клюб наш виступає з організаційної системи СУСТА". Одне і друге повідомлення є у зв'язку з доповіддю, яку 8-го квітня виголосив на запрошення і на форумі Українського Студентського Клюбу при університеті Рутґерса другий секретар постійного п р е д ставництва УССР при Об'єднаних Націях, Юрій Кочубей.

В комунікаті Президії СУСТА, який підписали президент Богдан Футей і генеральний секретар Зеня Тарчанин, м.і. сказано, що „запрошення представників уряду СССР, чи евентуально УРСР, які є платними пропаґандистами комуністичного уряду Москви, на форум українських студентських товариств у ЗДА є незгідне з духом конституції й діяльности СУСТА, зокрема тому, що відповідна стаття нашого статуту визнає першорядним завданням українського студентського руху в Америці — працю для Америки й для визволення України з-під комуністичного ярма". Кваліфікуючи виступ члена місії УРСР при О.Н. на українському студентському форумі як „спробу інфільтрувати українську університетську молодь в цій країні прямою політичною пропаґандою уряду СССР" та стверджуючи, що цей виступ відбувся „помимо протесту голови Управи Клюбу Андрія Шуля, який зрезиґнував із свого посту після того, як академічний опікун УСК дезавував його", як і те, що „згадана доповідь відбулася мимо протесту більшости членів Клюбу та телеграфічного доручення Управи СУСТА відкликати цю „сенсаційну імпрезу", Президія Управи СУСТА подає, що вона, згідно зі статутом тієї організації „завішує у виконуванні обов'язків теперішню Управу УСГромади при Рутґерс Університеті до часу чергових Загальних Зборів та уділює гостру публічну догану тим окремим членам Громади, які не солідаризувались з їхнім головою і не повинувались директивам Управи СУСТА так, як цього можна б було очікувати від льояльної, здисциплінованої членської організації Союзу". Рівночасно Президія Управи СУСТА уповноважила своїх першого віце-президента Ігора Чуму, голову Контрольної Комісії, Мирославу Пришляк і голову Товариського Суду Константина Савчука перевести 25-го квітня Загальні Збори УС-Клюбу та при співпраці з А. Шулем „перевірити генезу запрошення даного доповідача й подій, що мали місце 8-го квітня і зложити Управі й Товариському Судові СУСТА письмовий звіт". На закінчення Управа СУСТА „стверджує з жалем, що останні події в Рутґерс Університеті є безприкладним прикрим інцидентом, який досі не мав місця в історії українського студентського руху в вільному світі" та „закликає все українське студентство і громадянство Америки бути чуйними на нові форми советсько-московської інфільтрації нашого організованого життя в Америці", розцінюючи виступ Ю. Кочубея „як чергову провокацію Кремля вносити анархію в українське громадське життя в вільному світі".

Управа Українського Студентського Клюбу при Рутґерс Університеті в Нюарку зі свого боку, у згаданому листі з 10-го квітня ц.р., скерованому до президента СУСТА п. Богдана Футея в Клівленді та підписаному діючою головою Надією Качмар і секретарем Наталією Хитрою, зі свого боку повідомляє, що „рішення ширших сходин членів, які відбулися 10-го квітня ц.р., уповноважнює нас довести до відома Управи СУСТА, що з нинішнім днем Клюб наш виступає з організаційної системи СУСТА". Як причину цього рішення подано, що „методи, які стосував супроти нашого Клюбу пан президент та інші члени Управи СУСТА з приводу влаштованої доповіді, яку влаштував наш Клюб дня 8-го квітня ц.р. п.н. „Роля України в Совєтському Союзі", а доповідачем був п. Ю. Кочубей, член української місії про ООН в Ню Йорку, та якого до речі запросив б. голова Клюбу студ. А. Шуль, є непрактиковані в цій країні свободи слова, думки, релігії і зборів . . .", що „спосіб і методи, якими Ви наказували нам відкликати згадану доповідь є недемократичні та мали на цілі й за завдання стероризувати нас членів Управи Клюбу та деяких членів морально, а надобавок за поміччю осіб, які не є в системі СУСТА, то є людьми, які не є студентами, ні членами Управи СУСТА". В листі вкінці сказано, що „Клюб має опікуна в особі пана проф. д-ра Тараса Гунчака, який разом з Управою Клюбу є відповідальні за свої дії перед Управою Рутґерс Університету, як і також перед українською спільнотою". . .